

**MINISTERUL MUNCII, PROTECȚIEI SOCIALE ȘI FAMILIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ**

PROGNOZA PIEȚEI MUNCII 2012

CHIȘINĂU - 2012

Mențiuni

Proгноza Pieței Muncii 2012 a fost elaborată de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă cu susținerea financiară a Proiectului „*Consolidarea capacității Moldovei de gestionare a pieței muncii și de reîntoarcere a migranților în cadrul parteneriatului de mobilitate dintre Uniunea Europeană și Moldova*” finanțat de Comisia Europeană și implementat de Serviciul Public de Ocupare din Suedia.

Date de contact:

**Agенția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
str. Vasile Alecsandri r. 1, Chișinău, MD 2009
Republica Moldova**

**Tel. (373 22) 721-003 Fax (373 22) 227-761
email: anofm@anofm.md**

**www.anofm.md
www.angajat.md**

CUPRINS

INTRODUCERE	4
1. EVOLUȚII ALE ECONOMIEI NAȚIONALE DIN REPUBLICA MOLDOVA	5
1.1. Indicatorii macroeconomici	5
1.2. Evoluții demografice	6
2. SITUAȚIA PIEȚEI MUNCII ÎN REPUBLICA MOLDOVA.	8
2.1. Ocuparea forței de muncă	8
2.2. Șomajul înregistrat	10
3. REZULTATELE CHESTIONĂRII AGENȚILOR ECONOMICI	14
3.1. Structura eșantionului	14
3.2. Crearea și lichidarea locurilor de muncă	15
3.3. Așteptările agenților economici privind evoluția economiei în anul 2012	17
4. EVALUAREA TENDINȚELOR PE PIAȚA MUNCII ÎN ANUL 2012	20
5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	22
6. BAROMETRUL PROFESIILOR PENTRU ANUL 2012	23

INTRODUCERE

În scopul prognozării schimbărilor care au loc în structura forței de muncă și al extinderii cunoștințelor despre piața muncii Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a elaborat Prognoza pieței muncii și Barometrul Profesiilor pentru anul 2012, măsură prevăzută în Planul de acțiuni al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă în promovarea politicilor pe piața forței de muncă pentru anul 2011, Hotărîrea Consiliului de administrație nr. 10 din 23.12.2010.

Metodologia de elaborare a prognozei pieței muncii și chestionarul pentru agentul economic, au fost realizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în cadrul proiectului moldo-suedez „Acordarea suportului Serviciului public pentru ocuparea forței de muncă din Moldova”, implementat de Agenția Publică de Ocupare din Suedia. La elaborarea prognozei pieței muncii a fost utilizată experiența serviciilor publice de ocupare din Suedia și Lituania. Sondajul este prevăzut a fi reprezentativ implicînd agenți economici din diverse sectoare economice pe întreg teritoriul republicii.

Chestionarul cuprinde 16 întrebări ce reflectă situația în următoarele 12 luni, din care pot fi evidențiate următoarele:

- evaluarea cererii pe piața economică a produselor și serviciilor;
- investiții pentru dezvoltarea activității;
- evoluția cererii de angajați;
- situația privind disponibilizarea angajaților;
- crearea locurilor noi de muncă;
- lipsa forței de muncă.

Datele obținute din prognoză oferă informații generale despre principalele tendințe de pe piața forței de muncă:

- structura ocupării forței de muncă pe activități;
- crearea locurilor noi de muncă;
- motivele deficitului forței de muncă;
- cooperarea angajatorilor cu agențiile pentru ocuparea forței de muncă în programele de formare profesională.

Scopul și obiectivele Prognozei pieței muncii

Prognoza pieței muncii pentru anul 2012 a fost elaborată la nivel național și efectuată ca răspuns la necesitatea de a obține indicatori calitativi și cantitativi ai pieței forței de muncă. Concepută ca sursă importantă de informații, aceasta furnizează date esențiale asupra posibilităților de corelare și structurare a ofertei forței de muncă.

Pronosticarea va contribui la:

- evaluarea schimbărilor ce vor avea loc pe piața muncii;
- informarea absolvenților gimnaziilor și liceelor despre profesiile prioritar solicitate pe piața muncii;
- identificarea numărului de persoane ce urmează a fi îndreptate la cursuri de formare profesională a șomerilor și meseriile prioritar solicitate pe piața muncii;
- planificarea activității Agenției Naționale și structurilor sale teritoriale.

Prognoza pieței muncii a fost elaborată în urma chestionării a 2905 agenți economici din diverse ramuri ale economiei naționale. Chestionarea a oferit informații generale despre principalele tendințe de pe piața forței de muncă – structura ocupării forței de muncă pe activități, crearea locurilor de muncă și deficitul forței de muncă, cooperarea angajatorilor cu agențiile pentru ocuparea forței de muncă în programe de instruire profesională, sursă de informare a absolvenților liceelor și gimnaziilor la alegerea profesiei și a devenit instrument de marketing al pieței muncii.

1. EVOLUȚII ALE ECONOMIEI NAȚIONALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

1.1. Indicatorii macroeconomici

Pe parcursul anului curent economia Republicii Moldova a fost în continuă ascensiune, determinată în mare parte de sporirea consumului. Cele mai accentuate ritmuri de creștere s-au înregistrat în sectoarele: comerț exterior, investiții, transporturi. Se înregistrează o inflație moderată și modificări neînsemnate ale ratei de schimb a monedei naționale. Indicatorii din sfera socială nu prezintă semne de ameliorare. Republica Moldova a înregistrat o creștere economică cu rata medie de 6,0%. Pentru prima jumătate a anului 2011 s-a înregistrat o creștere economică de 7,5% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Această creștere se datorează în mare măsură sporirii consumului.

Produsul intern brut (PIB) în ianuarie - septembrie 2011 a atins valoarea nominală de 60,5 miliarde lei, în prețuri curente și a fost în creștere cu 6,7% față de perioada respectivă a anului precedent. Majorarea PIB-ului a fost condiționată de restabilirea cererii externe la bunurile industriale fabricate în Moldova și celei interne din contul consumului final.

În 9 luni ale anului 2011 bugetul public național a acumulat venituri în sumă de 21,2 mlrd. lei, în creștere cu 11,2% față de perioada similară a anului 2010 și cu 1,3% sub nivelul prevăzut pe perioada de gestiune. S-au efectuat cheltuieli în sumă de 22,7 mlrd. lei, în creștere cu 10,0% comparativ cu 9 luni 2010 și cu 13,5% mai puțin față de prevederile pentru perioada de gestiune. Astfel, deficitul bugetar la sfârșitul lunii septembrie curent a constituit 1,4 mlrd. lei, fiind cu 0,8 mlrd. lei mai redus decât cel înregistrat la aceeași dată a anului 2010.

Întreprinderile industriale de toate formele de proprietate în ianuarie-septembrie 2011 au fabricat producție în valoare de 22,5 miliarde lei (în prețuri curente). Indicele volumului producției industriale față de anul 2010 a constituit 110,0% (în prețuri comparabile). Creșterea volumului producției industriale comparativ cu anul 2010 a fost determinată de majorarea volumului producției în întreprinderile din: industria prelucrătoare (11,7%) și industria extractivă (18,1%). Totodată, producția și distribuția de energie electrică și termică în perioada de raportare a fost în descreștere cu 3,4%.

Producția globală agricolă obținută în toate categoriile de gospodării în ianuarie-septembrie a însumat circa 15,6 miliarde lei, marcând o creștere cu 3,7% față de perioada respectivă a anului precedent. Majorarea producției globale agricole a fost determinată de creșterea atât a producției animaliere (cu 2,3%), cât și a producției vegetale (cu 4,4%).

Investițiile în capital fix din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în ianuarie-septembrie 2011 au fost însușite în valoare de 8,0 miliarde lei (în prețuri curente) comparativ cu ianuarie-septembrie 2010, acest volum s-a majorat cu 11,3% (în prețuri comparabile).

O evoluție pozitivă a înregistrat și **câștigul salarial mediu** al unui salariat din economia națională. În luna septembrie 2011 acesta a constituit 3159 lei sau cu 9,1% mai mult față de anul precedent. În sfera bugetară salariul mediu a constituit 2827 lei, iar în sectorul real al economiei – 3310 lei, fiind în creștere respectiv cu 11,1% și 8,2%.

În pofida evoluției indicatorilor macroeconomici și a sectorului real al economiei **rata inflației** la sfârșitul anului 2011 va constitui 9,7%, fiind condiționată de majorarea prețurilor la produsele și serviciile cu prețuri reglementate, creșterea prețurilor la combustibil pe plan internațional și la produsele alimentare, majorările de impozite indirecte ș.a. În Tabelul 1.1 sînt incluși indicatorii macroeconomici ce caracterizează Republica Moldova în perioada anilor 2008-2010, 11 luni 2011.

Evoluția unor indicatori macroeconomici în anii 2008 - 11 luni 2011

	2008	2009	2010	11 luni 2011
Produsul intern brut , mln. lei	62922	60430	71849	60497*
în % față de anul precedent	107,8	94,0	106,9	107,5
Volumul producției industriale , mln. lei	29988,4	22643,9	27056,5	22504,8
în % față de anul precedent	101,5	78,8	107,0	110,0
Producția agricolă , mln. lei	16503	13300	19715	15571
în % față de anul precedent	132,1	90,4	107,9	103,7
Investiții în capital fix din contul tuturor surselor de finanțare, mln. lei	18123,1	10878,9	12927,4	7965,2
în % față de anul precedent	101,7	65,0	116,7	111,3
Salariul mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	2529,7	2747,6	2972,2	3159,0
în % față de anul precedent	122,5	108,6	108,2	109,1
Numărul șomerilor înregistrați , mii persoane	46230	79241	81523	61169

*Datele sînt prezentate în perioada ianuarie - septembrie.

Sursa: Biroul Național de Statistică.

Pentru comparație, în țările din Europa (vecine Republicii Moldova) procesul de recuperare este modest, activitatea din sectorul real rămîne sub nivelul său potențial iar șomajul este ridicat. După declinul din anul 2009, Ucraina a înregistrat în anul 2010 o creștere economică de 4,2% și respectiv pentru anul 2011 este prognozată o creștere de 4,7 %. Rata inflației va atinge cota maximă de 9,3%. Din țările Uniunii Europene economia României în 9 luni ale anului 2011 a avut o revenire fragilă cu o creștere de 2,7% față de perioada corespunzătoare a anului 2010, ca rezultat al creșterii exporturilor, turismului și a producției agricole. Fiind stimulată în continuare de creșterea investițiilor și exporturilor, economia României în anul 2012 va atinge o creștere de 3,5% față de anul curent.

1.2. Evoluții demografice

Populația constituie o variabilă macroeconomică cu caracteristici specifice, ce influențează majoritatea proceselor și fenomenelor economice și sociale, avînd efecte semnificative asupra pieței muncii, creșterii economice și coeziunii sociale. Deteriorarea demografică în Republica Moldova derivă din evoluția negativă a celor trei componente (natalitatea, mortalitatea generală, migrația externă), care modelează numărul și structura pe vârste a populației.

Diminuarea numărului populației s-a dovedit a fi un fenomen permanent și se înregistrează an de an, fiind cauzată de scăderea nivelului social-economic și cel de trai, schimbarea valorilor individuale și culturale, migrația externă, avînd ca efect final îmbătrînirea populației. Aceasta din urmă provoacă modificarea structurii populației pe vârste în favoarea grupelor de vîrstă înaintată, ca tendință fermă și durabilă, devenind factorul principal de risc în structura populației pe motivul creșterii a ponderii persoanelor de vîrsta a treia. Deocamdată nu există premise ce ar genera o schimbare esențială a perspectivei de evoluție demografică, ceea ce denotă că fenomenul depopulării va continua.

La 01.01.2011 numărul populației stabile în țară a constituit 3560,4 mii persoane, inclusiv populația urbană – 1482,3 mii iar populația rurală – 2078,1 mii din care femeii constituie

51,9%, bărbații – 48,1%. Cauzată de nivelul diferențiat al mortalității, durata medie a vieții locuitorilor din mediul urban a fost mai mare decât a celor din mediul rural, respectiv cu 3,5 ani la bărbați și cu 3,2 ani la femei. Scăderea natalității și emigrarea a diminuat populația tânără și în mod automat a crescut ponderea populației vîrstnice, mărind gradul de îmbătrînire demografică. În anul 2010 ponderea populației sub vîrsta aptă de muncă a constituit 17,8% în vîrsta aptă de muncă – 66,7%, iar peste vîrsta aptă de muncă – 15,5%.

La începutul anului 2011 în Republica Moldova locuiau 453,5 mii persoane în vîrstă de 60 ani și peste din care mai mult de jumătate (60,6%) sînt femei. Două treimi din numărul total al persoanelor în etate locuiesc în mediul rural. Coeficientul de îmbătrînire a populației în anul 2011 s-a mărit comparativ cu anul 2009 cu 0,4%, constituind 14,4% și cu 0,7% față de anul 2008. Aproape 15,2% din populația rurală a depășit vîrsta de 60 ani. În totalul populației feminine rurale ponderea femeilor vîrstnice este de 17,9%. Nivelul maximal critic al indicatorului respectiv a fost depășit în 11 raioane. Valul de îmbătrînire considerabilă se va produce începînd cu anul 2014, cînd în structura populației se va egala ponderea persoanelor cu vîrsta 0-14 ani cu ponderea persoanelor cu vîrsta de 60 ani și peste, după care, conform prognozei, prima variabilă va avea descreștere constantă, iar a doua – creștere constantă pe toată perioada prognozată pînă în anul 2050.

Tabelul 1.2

Populația stabilă pe principalele grupe de vîrstă (la începutul anului)

Anul	Total		Din care					
			Sub vîrsta aptă de muncă		În vîrsta aptă de muncă		Peste vîrsta aptă de muncă	
	Mii persoane	%	Mii persoane	%	Mii persoane	%	Mii persoane	%
2007	3581,1	100,0	712,1	19,9	2342,9	65,4	526,1	14,7
2008	3572,7	100,0	687,1	19,2	2355,5	65,9	530,1	14,9
2009	3567,5	100,0	666,2	18,7	2364,6	66,3	536,7	15,0
2010	3563,7	100,0	649,1	18,2	2371,2	66,6	543,4	15,2
2011	3560,4	100,0	633,8	17,8	2374,8	66,7	551,9	15,5

Sursa: Biroul Național de Statistică.

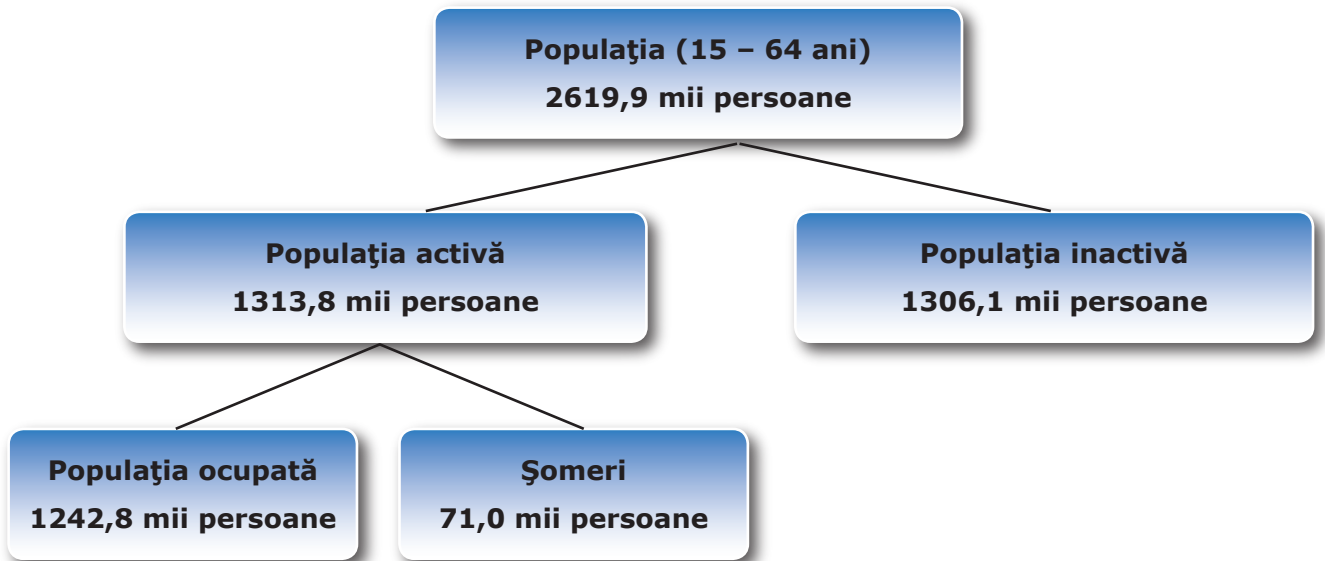
Prin urmare, situația demografică critică poate fi considerată drept unul din principalii factori care s-ar răsfrînge negativ asupra potențialului uman existent din Republica Moldova. Cu toate acestea, o creștere a potențialului uman în următorul an nu se așteaptă.

2. SITUAȚIA PIEȚEI MUNCII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

2.1. Ocuparea forței de muncă

Evoluția proceselor economice pe parcursul a 9 luni ale anului 2011 au influențat și asupra schimbărilor structurale din cadrul populației active și ocupate. În al treilea trimestru al anului 2011 populația activă era de 1313,8 mii persoane, din care 1242,8 populația ocupată și 71,0 mii șomeri conform BIM. Pe parcursul a trei trimestre populația economic activă a fost în continuă creștere și a înregistrat o creștere de 2,5% (33,4mii) față de trimestrul III al anului 2010 cu o rată de activitate de 44,7%. Din numărul total al persoanelor active cea mai mare cotă s-a observat la persoanele din grupa de vîrstă 45-54 ani (345,1) cifrînd o rată de activitate de 65,8%. Majoritatea populației economic active locuiește în mediul rural, unde în virtutea

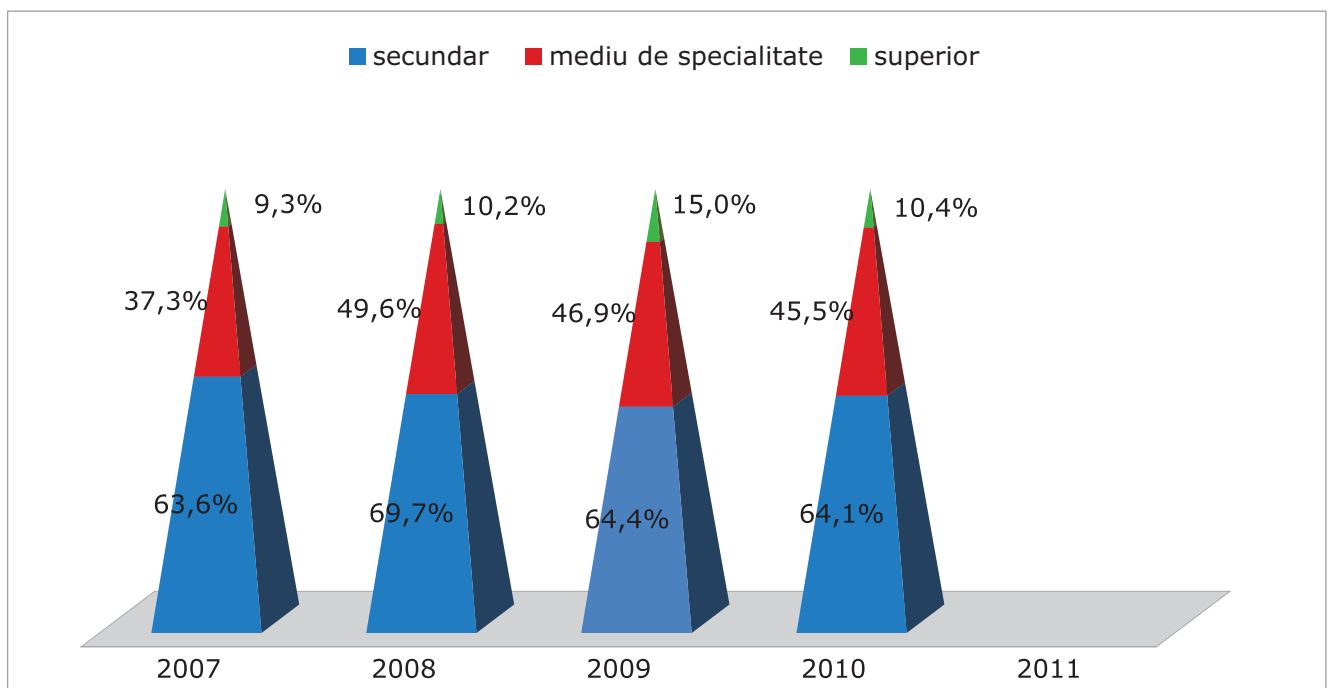
instabilității sectorului rural și nivelului de studii mai scăzut al populației, activitățile economice sînt mai puțin rentabile iar salariile mai scăzute.

Rata de ocupare a populației în vîrstă de muncă (15-64 ani) a fost de 47,4%, avînd valori mai ridicate pentru bărbați 49,1%, față de 45,9% pentru femei și pentru persoanele din mediul urban 49,6% față de 45,9% din mediul rural. Erau ocupați 30,1% dintre tineri (15-29 ani) și 46,8% dintre persoanele vîrstnice (55-64 ani).

Nivelul cel mai ridicat al ratei de ocupare s-a înregistrat în rîndul persoanelor cu studii superioare (60,6%). Pe măsură ce scade nivelul de instruire, scade și gradul de ocupare. Astfel, erau ocupate 48,9% dintre persoanele cu nivel mediu de instruire și 49,4% dintre cele cu nivel scăzut de instruire. Este extrem de redus nivelul de plasare în cîmpul muncii a absolvenților din anul 2010 din cauza lipsei locurilor de muncă corespunzătoare și remunerate respectiv,

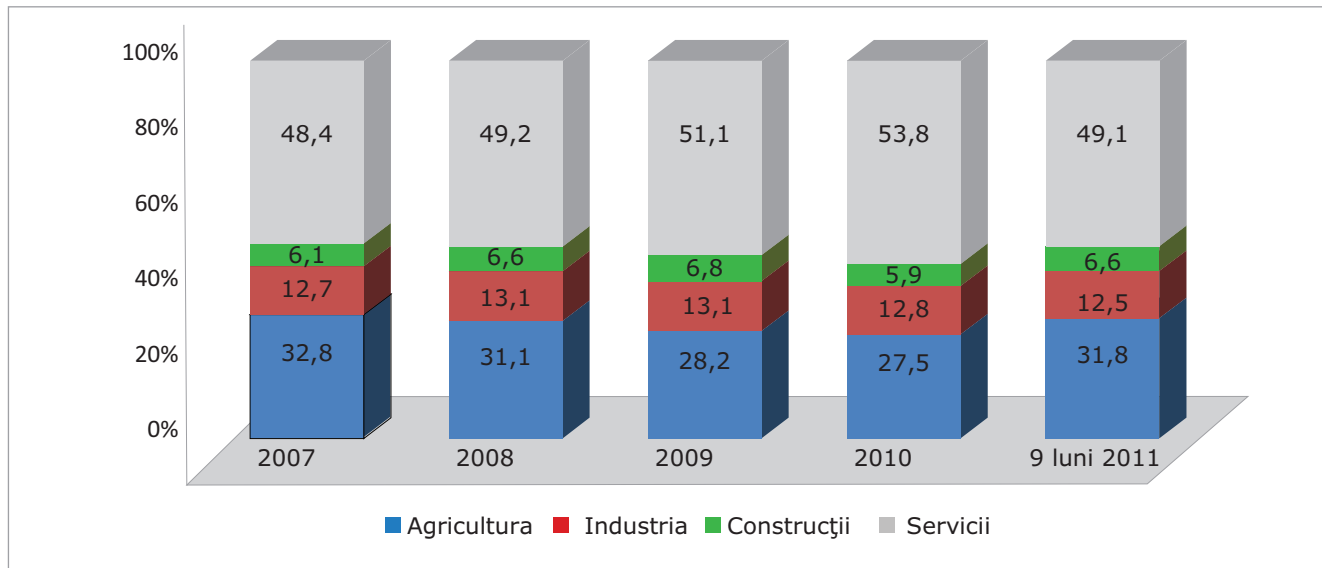
Graficul 1. Plasarea în cîmpul muncii a absolvenților învățămîntului superior, mediu de specialitate și secundar

Sursa: Biroul Național de Statistică.

precum și a surplusului de absolvenți din instituțiile de învățământ superior la unele specialități, economie, juridică.

Graficul 2. Structura populației ocupate în funcție de domeniu de activitate, %

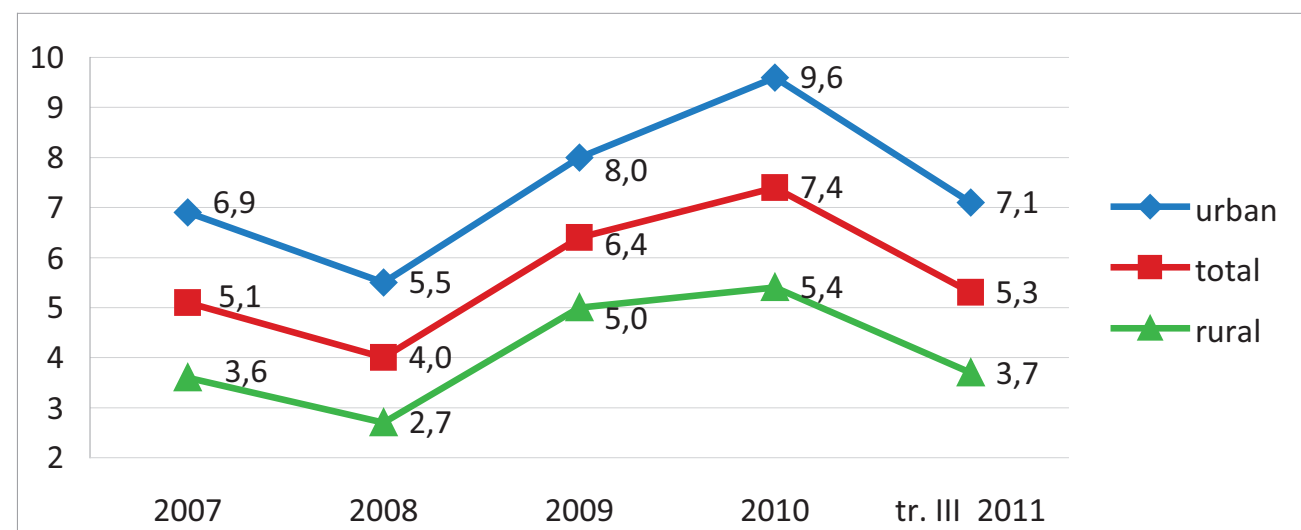
Sursa: Biroul Național de Statistică.

Necoresponderea calității și competitivității potențialului uman cu necesitățile și cerințele înalte de instruire și calificare a agenților economici duc la necoresponderea cererii cu oferta pe piața forței de muncă.

Din Graficul 2 se observă o tendință de schimbare a angajării pe sectoare. Dacă în anul 2007 agriculturii îi revenea 32,8% din angajări, în 2011 – 31,8%. Actualmente 12,5% din populație este ocupată în industrie și 49,1% în servicii. Sectorul informal pe parcursul anilor s-a diminuat. Ponderea ocupării informale din totalul populației ocupate constituie 30,92% în anul 2010, iar din totalul populației apte de muncă 28,6%. Cele mai multe persoane ocupate informal sînt înregistrate în agricultură, urmate în comerț și construcții.

Rata șomajului BIM la nivel de țară a fost de 5,3%. Diferența pe sexe, dintre cele două rate a fost de un punct procentual (5,7% pentru bărbați față de 4,8% pentru femei) iar în aspect urban și rural este de 3,4 puncte procentuale (7,1% pentru urban față de 3,7% pentru rural). Rata șomajului BIM avea nivelul cel mai ridicat (13,2%) în rîndul tinerilor (15-24 ani).

Graficul 3. Evoluția ratei șomajului pe medii, anii 2007 - tr. III 2011, %

Sursa: Biroul Național de Statistică.

Șomajul a afectat în măsură mai mare absolvenții învățământului mediu și gimnazial, pentru care rata șomajului a fost de 8,5%, mult mai mare comparativ cu rata înregistrată pentru șomerii cu studii superioare (6,5%).

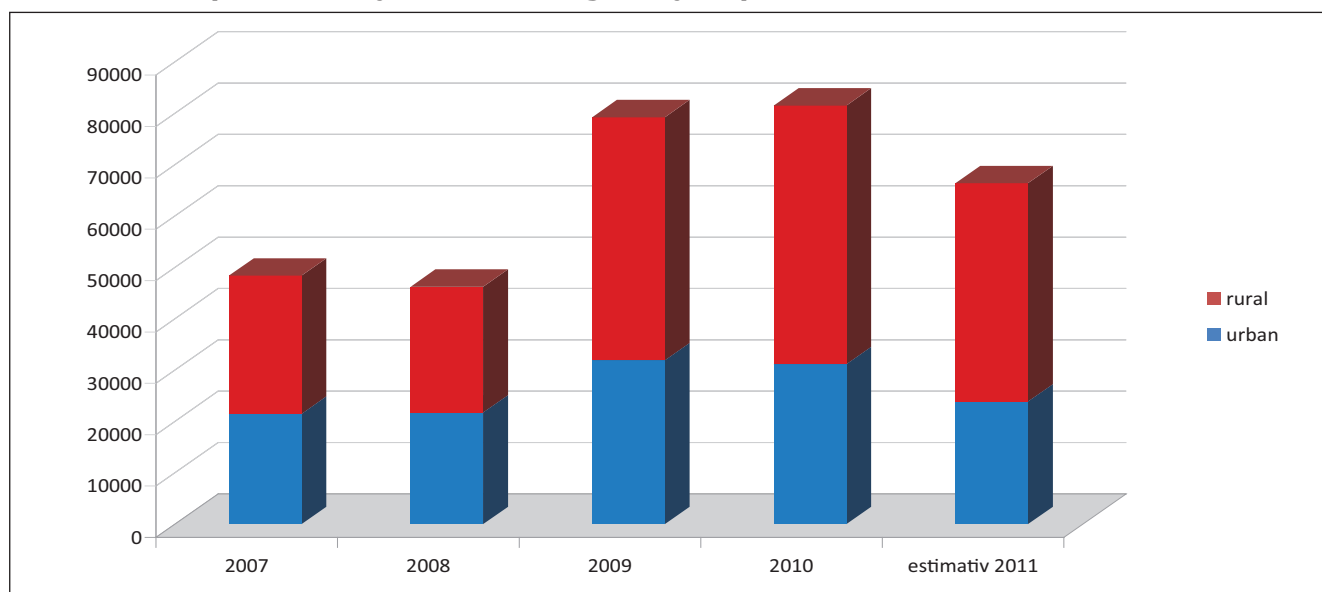
Anul 2011 a adus anumite semne de îmbunătățire a situației la capitolul șomaj, care înregistrează tendințe de descreștere. Astfel, **numărul șomerilor BIM în trimestrul III 2011** a marcat valoarea de 71,0 mii, fiind cu 14,4 mii mai mic față de trimestrul III 2010. Totodată a scăzut și numărul populației inactive în vîrstă aptă de muncă 15- 64 ani ce a constituit 1306,1 mii persoane fiind în descreștere cu 12,2 mii persoane față de trimestrul respectiv al anului 2010.

În ceea ce privește persoanele declarate plecate peste hotarele țării la lucru sau în căutare de lucru numărul lor a înregistrat o anumită creștere cifrîndu-se la nivel de 351,0 mii persoane față de 321,1 mii persoane în anul 2010. Însă numărul persoanelor descurajate în a-și găsi un loc de muncă dorit s-a micșorat de la 20,1 mii persoane în anul 2010 la 19,1mii persoane în anul curent.

2.2. Șomajul înregistrat

În anul 2011 situația privind șomajul înregistrat s-a ameliorat. Conform bazei de date a Agenției Naționale și structurilor sale teritoriale pe parcursul a 11 luni ale anului 2011 au fost înregistrați 61,2 mii șomeri ce constituie cu 13,8 mii mai puțin comparativ cu perioada respectivă a anului 2010. Această descreștere se datorează unor schimbări calitative în diferite sectoare ale economiei, ceea ce a micșorat numărul de persoane disponibilizate și demisionate care s-au adresat la agențiile teritoriale.

Graficul 4. Repartizarea șomerilor înregistrați după mediul de trai

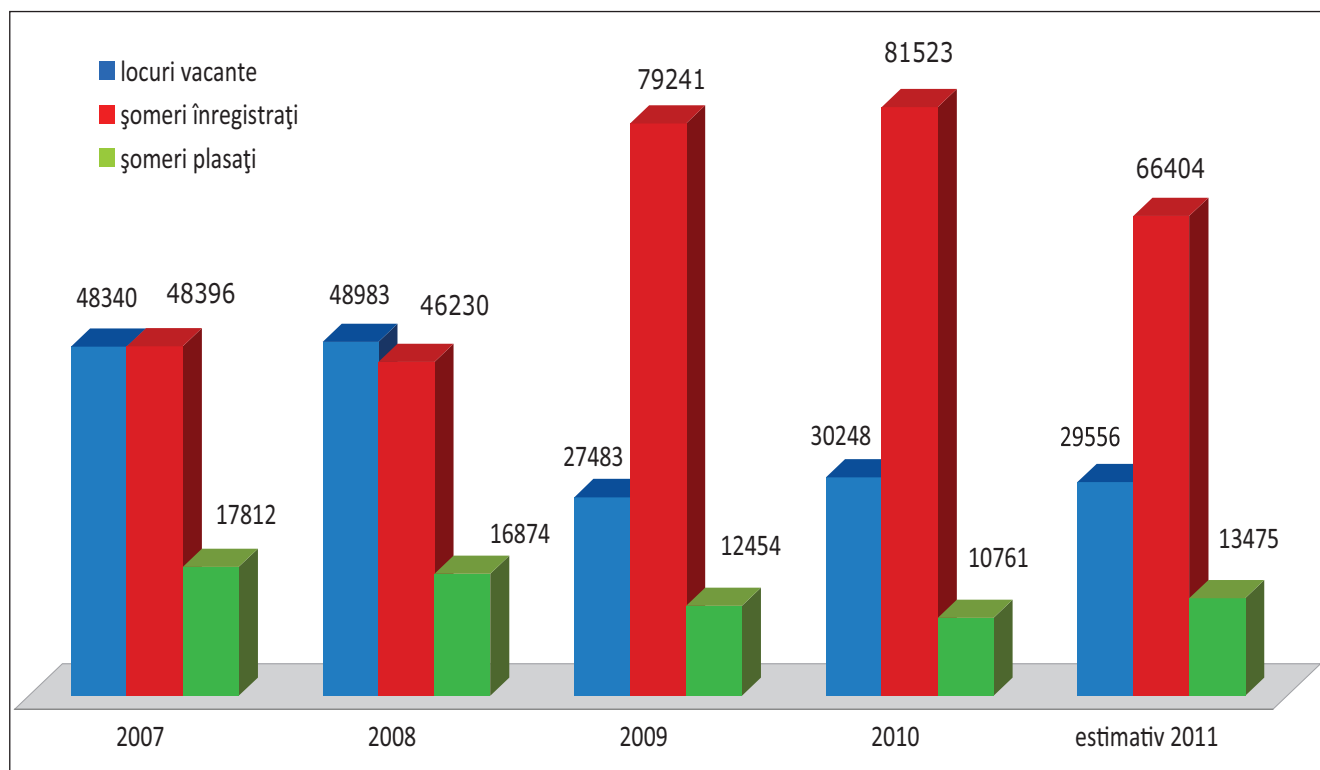
Sursa: ANOFM

Lipsa oportunităților de angajare în mediul rural rămîne a fi o problemă majoră. Din numărul total de șomeri înregistrați 64% sînt din mediul rural iar numărul locurilor vacante gestionate constituie 9%. Aceasta demonstrează, că mai greu își găsesc un loc de muncă oamenii de la sate.

Numărul locurilor de muncă libere înregistrate de către agențiile teritoriale pe parcursul a 11 luni ale anului 2011 a constituit 26859 locuri rămînînd la nivelul anului 2010. Din numărul total de locuri vacante au fost identificate, prin vizită la sediul angajatorului, numai 12%, ceea ce impune necesitatea îmbunătățirii conlucrării agențiilor teritoriale cu angajatorii. Majoritatea

locurilor (79%) sînt destinate pentru muncitori, cu salarii neatractive (56%) din locurile de muncă sînt cu salarii pînă la 2000 lei și condiții neadecvate de muncă: program de lucru prelungit, riscuri de accidente la locul de muncă, riscuri privind lipsa de siguranță din cauza perioadelor relativ scurte de lucru. Cea mai mare parte a locurilor vacante înregistrate în baza de date a agențiilor teritoriale (62%) sînt din sectorul privat.

Graficul 5. Șomeri înregistrați, locuri de muncă și plasarea în cîmpul muncii

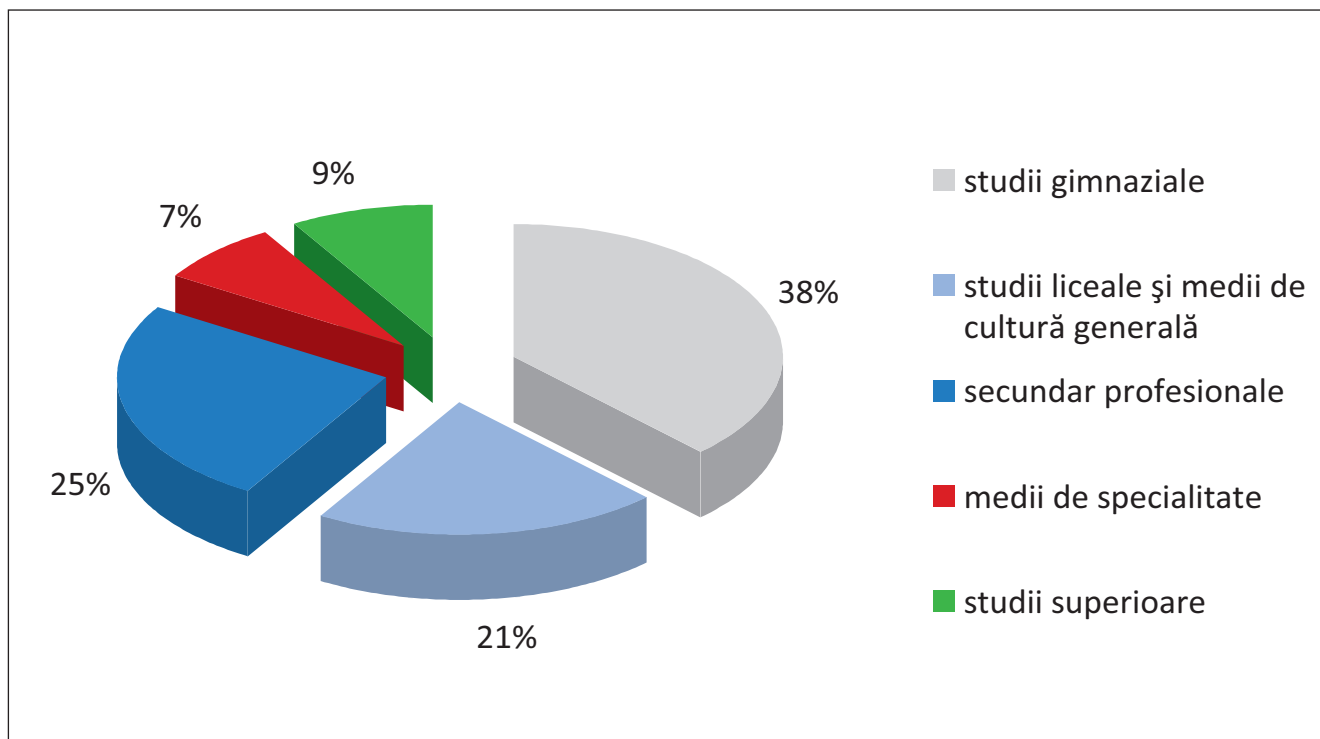
Sursa: ANOFM

La capitolul plasarea în cîmpul muncii situația rămîne a fi stabilă. Pe parcursul a 11 luni numărul șomerilor plasați în cîmpul muncii a constituit 12686 persoane. Dacă în anul 2010 ponderea șomerilor plasați în cîmpul muncii a constituit 18% din numărul șomerilor înregistrați, în 2011 această pondere a constituit 20%, fiind în creștere cu 2% comparativ cu perioada respectivă a anului 2010. Calitatea și calificarea joasă a forței de muncă face dificilă plasarea în cîmpul muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

Cele mai solicitate profesii pentru persoane cu studii superioare și medii de specialitate în anul 2011 au fost: medici de profil și medicină generală, surori medicale și asistenți sociali, agenți de asigurare, manageri, profesori, ingineri în diferite domenii, iar pentru persoane cu studii secundare profesionale și medii generale profesiile cele mai solicitate au fost: cusătoreasă în industria confecțiilor, cusător în industria ușoară, vânzător produse alimentare și nealimentare, lăcătuși în diferite domenii, conducător auto, electrogazosudori, bucătar-cofetar, chelner-barman ș.a.

Din numărul total al șomerilor înregistrați la data 01.12.2011, se constată că 38% constituie persoane cu studii primare și gimnaziale, 21% □ persoane cu studii liceale și medii de cultură generală, 25% □ persoane cu studii secundare profesionale, 9% □ sînt persoane cu studii superioare și 8% □ sînt persoane cu studii medii de specialitate. De aici rezultă că nivelul educațional al persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă este redus. Persoanele cu nivel educațional ridicat apelează în proporție mai mică la agenție, gradul și capacitatea de ocupare a unui loc de muncă fiind mai ridicat (Graficul 6).

Graficul 6. Repartizarea șomerilor după nivelul de studii

Sursa: ANOFM

În scopul diminuării șomajului și facilitării integrării pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, Agenția Națională de comun acord cu agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă întreprind măsuri active de stimulare a ocupării forței de muncă.

Una din măsurile active este organizarea cursurilor de formare profesională, potrivit pregătirii profesionale inițiale, vechimii și experienței de muncă a șomerilor în profesia solicitată. Pentru a mări rata de participare la formarea profesională a șomerilor au fost operate modificări și completări la Legea nr. 102 - XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în scopul adaptării serviciilor acordate la necesitățile persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă care au intrat în vigoare la 1 iulie 2011.

Astfel, șomerilor care urmează cursuri de formare profesională și nu beneficiază de ajutor de șomaj sau de alocație de integrare sau reintegrare profesională li se acordă o bursă lunară neimpozabilă, pe perioada instruirii în mărime de 10% din salariul mediu pe economie din anul precedent. Totodată, Agenția Națională și-a pus drept scop dezvoltarea formării profesionale la necesitățile agenților economici. În anul 2011 vor absolvi cursurile de formare profesională 2,2 mii șomeri (3,4%) din numărul total de șomeri înregistrați.

O altă măsură în scopul extinderii gradului de ocupare a șomerilor pentru care nu sînt oportunități de angajare mai ales în localitățile rurale, agențiile teritoriale promovează pe piața forței de muncă antrenarea lor la lucrările publice. În 11 luni ale anului 2011 au fost antrenați la lucrări publice 1669 șomeri sau 2,7% din numărul total de șomeri înregistrați. Intensificarea conlucrării cu administrația publică locală întru prevederea în bugetele unităților administrativ-teritoriale a mijloacelor financiare pentru antrenarea șomerilor la lucrări publice ar îmbunătăți esențial acest indicator.

Șomeri implicați în programe 2008 - 2011

	Șomeri înregistrați	Șomeri plasați în câmpul muncii	Șomeri antrenați la lucrări publice	Șomeri instruiți profesional
Anul 2008	46230	22185	2800	4275
tr.I	15198	5433	1366	1366
tr.II	9526	5888	1055	1055
tr.III	10986	5553	981	981
tr.IV	10520	5311	965	4367
Anul 2009	79241	17001	2478	4453
tr.I	28145	4140	752	1479
tr.II	16437	4468	879	1191
tr.III	16923	3846	585	1171
tr.IV	17736	4547	262	612
Anul 2010	81523	14866	2044	2389
tr.I	29663	3131	458	938
tr.II	18197	3782	632	872
tr.III	15805	3848	507	293
tr.IV	17858	3920	144	356
Anul 2011	57700	15012	1680	2130
tr.I	26366	3105	473	752
tr.II	11500	3625	570	597
tr.III	11937	3376	458	475
Prognoza tr. IV	15400	3369	500	608
Prognoza 2012	57120	15430	1739	2433

Sursa: ANOFM

3. REZULTATELE CHESTIONĂRII AGENȚILOR ECONOMICI

3.1. Structura eșantionului

În scopul realizării Prognozei pieței muncii pentru anul 2011 au fost supuși chestionării 2905 agenți economici din diverse ramuri ale economiei naționale, ceea ce constituie 20,6% din totalul de 14087 agenți economici cu un număr de angajați mai mare de 5 persoane, conform listei prezentate de Biroul Național de Statistică.

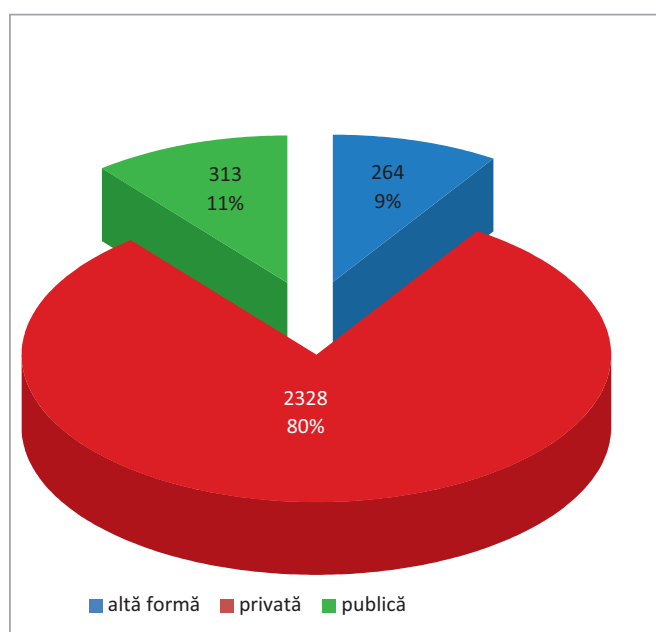
Reprezentativitatea eșantionului cercetării este asigurată printr-o selecție a agenților economici în funcție de forma de proprietate, numărul de angajați, domeniul de activitate. Agenții economici, participanți la interviu, au fost selectați în conformitate cu Metodologia de elaborare a prognozei pieței muncii, aprobată de Consiliul de administrație al Agenției Naționale din 02.10.08 și modificată în urma obiecțiilor parvenite după efectuarea prognozei pentru anul 2009, care prevede lărgirea spectrului agenților economici în eșantion.

Conform Metodologiei respective, agenții economici cu un număr de angajați mai mic de 5 nu au fost incluși în eșantion, pe când cei cu un număr de 100 și mai mulți angajați au fost chestionați totalmente.

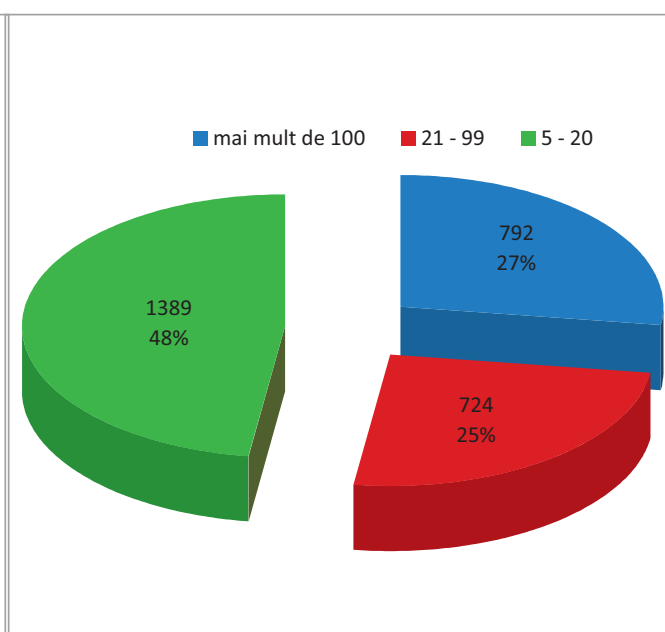
Eșantionul agenților economici participanți la chestionare se prezintă:

- în funcție de forma de proprietate – cei mai mulți agenți economici participanți la cercetare sînt agenți economici privați – 2326 sau 80 la sută (Graficul 7);
- în funcție de numărul de angajați – cea mai mare pondere o dețin unitățile economice mici, cu un număr de angajați de 5-20 angajați – 1387 sau 48 la sută (Graficul 8);
- în funcție de domeniul de activitate – au fost cuprinse toate domeniile de activitate în funcție de structura ocupațională din republică. Cei mai mulți agenți economici supuși chestionării erau din comerț – 855, din agricultură – 52, din industria de prelucrare–456, din construcții–196 (Graficul 9).

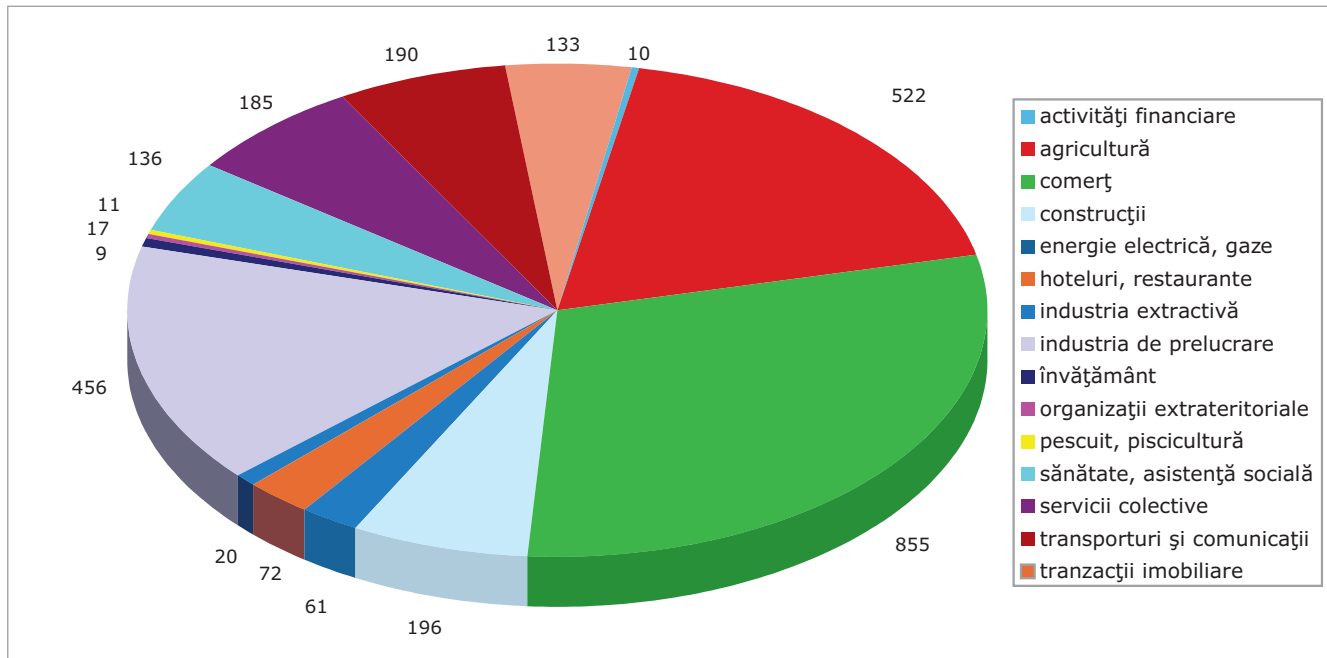
Graficul 7. Structura agenților economici în funcție de forma de proprietate

Graficul 8. Structura agenților economici în funcție de numărul de angajați

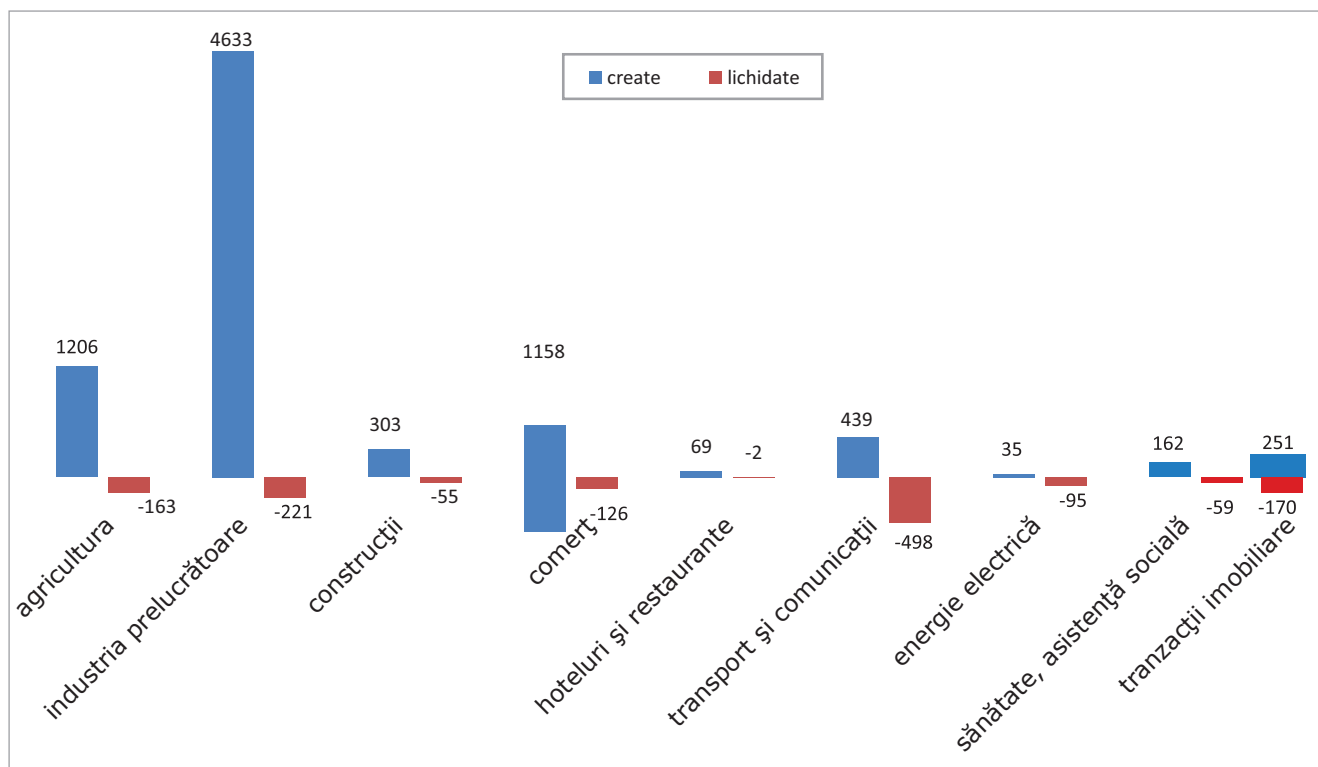
Graficul 9. Structura agenților economici în funcție de domeniu de activitate

3.2. Crearea și lichidarea locurilor de muncă

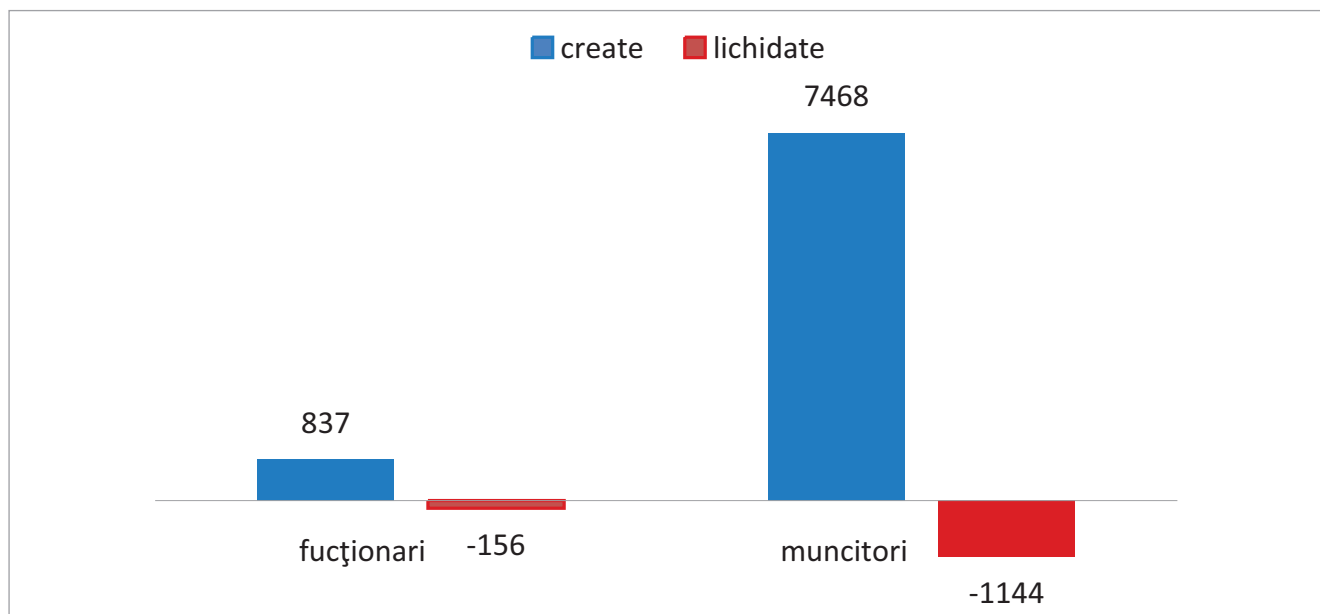
Redresarea ușoară a economiei din republică din anul curent a avut o influență benefică și asupra procesului de creare/lichidare a locurilor de muncă. Astfel, majoritatea unităților economice participante la sondaj au declarat un număr mai mare de locuri de muncă create decât lichidate. Cea mai mare diferență dintre locurile de muncă create și lichidate se observă în unitățile economice din industria prelucrătoare – 4412 locuri de muncă, agricultura – 1043 locuri de muncă, comerțul cu ridicata și amănuntul – 1032 locuri de muncă și construcțiile – 248 locuri de muncă. Totodată, în energia electrică și gaze, industria extractivă și în transport și comunicații vor fi lichidate mai multe locuri de muncă decât create (Graficul 10).

Graficul 10. Crearea și lichidarea locurilor de muncă de către agenții economici

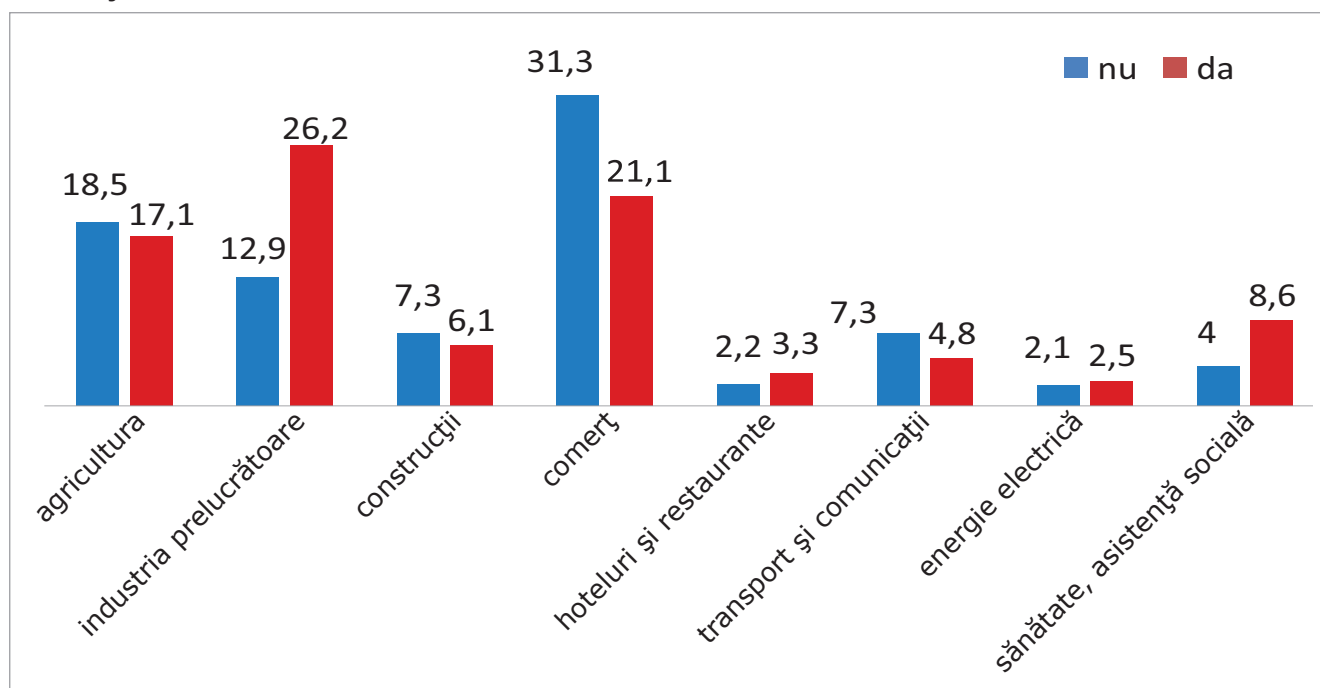
Din Graficul 11 se observă, că vor fi create un număr mai mare de locuri de muncă pentru muncitori 6324 locuri de muncă, iar pentru funcționari această creștere va constitui numai 681 locuri de muncă. Prin urmare, persoanele cu meserii muncitorești vor avea mai multe șanse de angajare decât persoanele cu studii superioare.

Graficul 11. Crearea și lichidarea locurilor de muncă în funcție de profesii

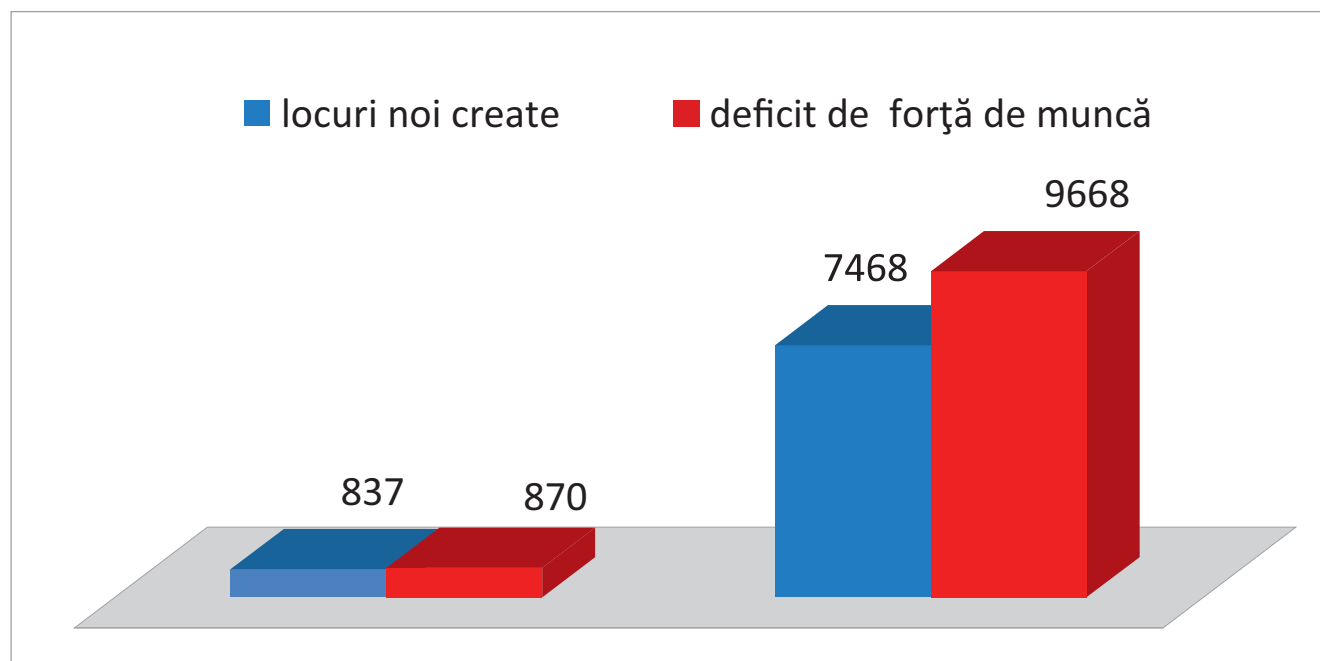
Procesul de creare a noilor locuri de muncă duce în același timp și la un deficit de forță de muncă. Această situație poate fi cauzată, în marea majoritate: de necorespunderea cererii cu oferta forței de muncă, de informarea insuficientă a doritorilor de a ocupa aceste locuri, de distanța mare de la domiciliul candidatului la locul de muncă vacant și unitatea economică ce oferă acest loc de muncă etc. S-a resimțit o lipsă mai mare a forței de muncă în industria de prelucrare – 26,15% din totalul întreprinderilor chestionate și ocrotirea sănătății și asistența socială 8,55%. Un echilibru a cererii cu oferta de forță se observă în ramura comerțului cu ridicata și cu amănuntul (Graficul 12).

Graficul 12. Deficitul de forță de muncă în cadrul unităților economice în ultimele 12 luni în funcție de domeniul de activitate

Pentru următoarele 12 luni ale anului 2012 se observă un deficit de forță de muncă pentru muncitori. Raportul dintre locurile de muncă create și deficitul de forță de muncă reflectă următoarele: unitățile economice au declarat un deficit mai mare de forță de muncă pentru următoarele 12 luni decât vor fi locuri de muncă noi create pentru aceeași perioadă. Astfel, dacă pentru muncitori deficitul de forță de muncă pentru anul 2012 va constitui 2200 persoane, atunci pentru funcționari numai 33 persoane (Graficul 13). Motivul principal de lipsă de forță de muncă invocat de către agenții economici este lipsa unei forțe de muncă calificate și cu experiență.

Graficul 13. Raport locuri de muncă create/deficit forță de muncă în următoarele 12 luni

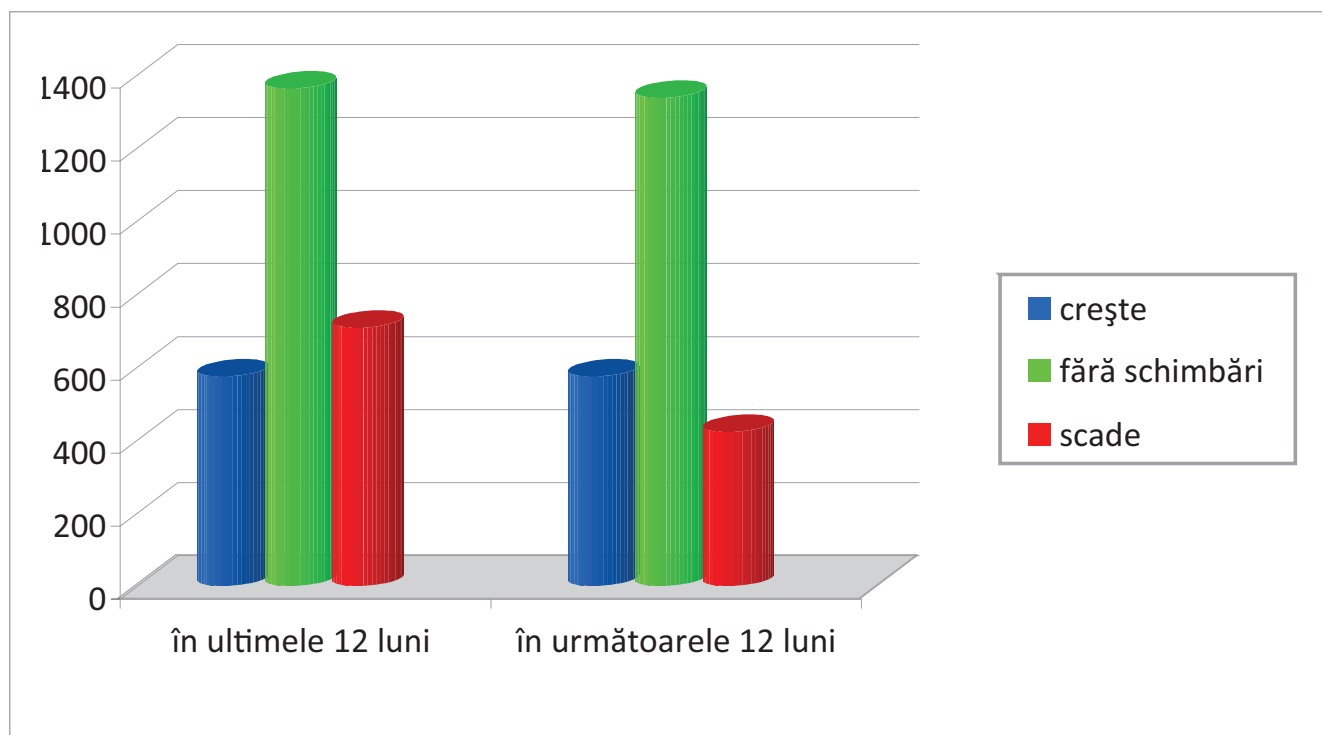

Prezența unui deficit al forței de muncă impune Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă activizarea și eficientizarea colaborării cu agenții economici, corelarea formării profesionale a șomerilor cu nevoile agenților economici și sporirea gradului de ocupare a locurilor vacante.

3.3. Așteptările agenților economici privind evoluția economiei în anul 2012

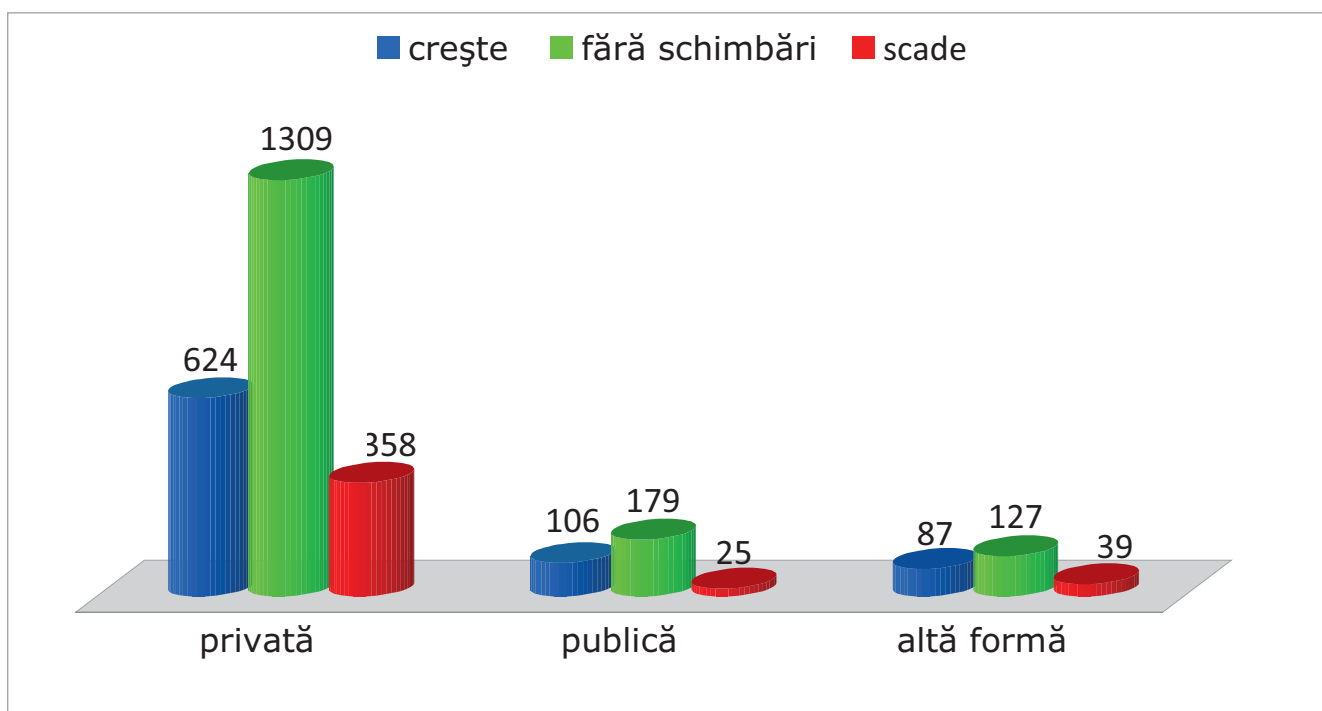
O prognoză a pieței muncii se bazează pe așteptările privind evoluția economiei naționale la general sau a piețelor bunurilor și serviciilor în particular. Orice ameliorare a situației privind ocuparea forței de muncă va fi determinată de o creștere a cererii de consum pe piețele bunurilor și serviciilor. Așteptările agenților economici privind evoluția cererii pe piața bunurilor și serviciilor sînt modeste. Astfel, 45% din agenții economici nu se așteaptă nici la o schimbare privind evoluția cererii pe piețele bunurilor și serviciilor deoarece acestea nu au înregistrat anumite schimbări în cererea de bunuri nici în anul curent. În același timp alte 20% așteaptă o creștere a cererii pe piața bunurilor și serviciilor. Ei au înregistrat anumite creșteri și în anul curent. Trebuie remarcat că în următoarele 12 luni un număr mai mic de agenți economici se așteaptă la o reducere a cererii pe piețele bunurilor și serviciilor comparativ cu anul curent ceea ce demonstrează o evoluție pozitivă a economiei naționale (Graficul 14).

Graficul 14. Evaluarea cererii de pe piața bunurilor și serviciilor

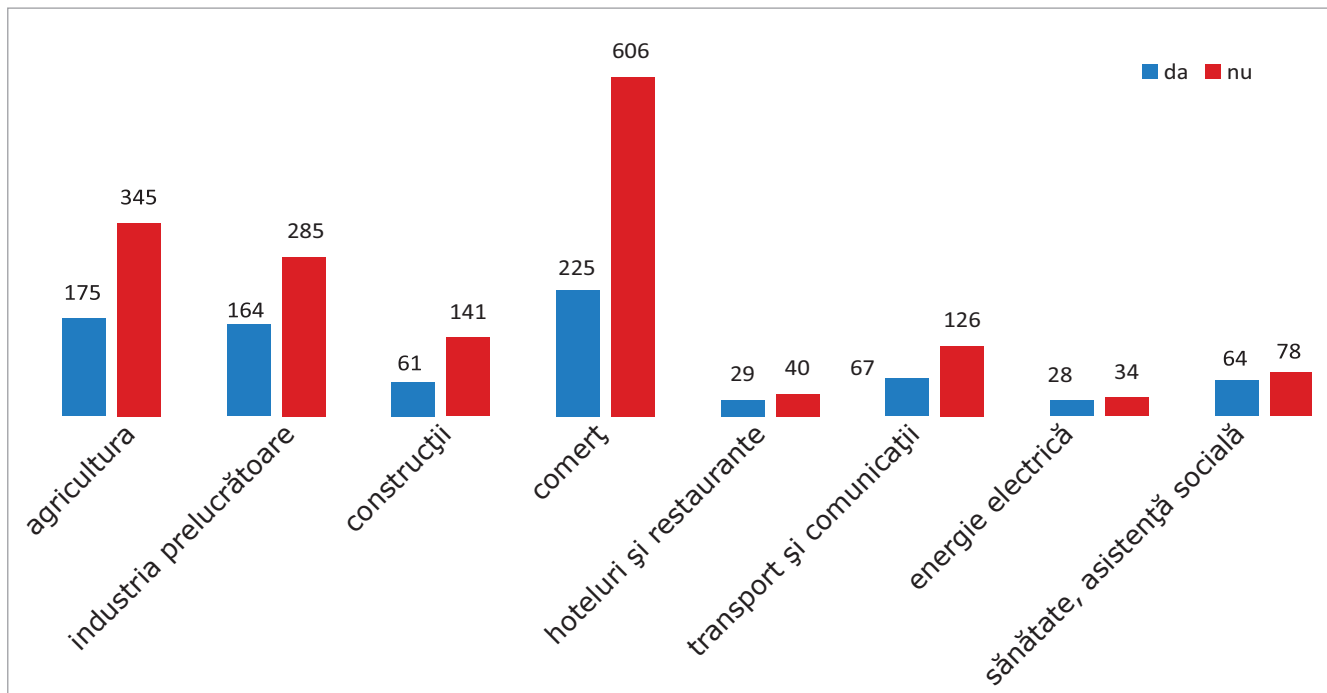
Cu toate că majoritatea agenților economici din sectorul privat nu se așteaptă la anumite schimbări în cererea de pe piața bunurilor și serviciilor, totuși 624 din ei așteaptă o creștere pentru anul viitor (Graficul 15).

Graficul 15. Evaluarea cererii de pe piața bunurilor și serviciilor în funcție de proprietate

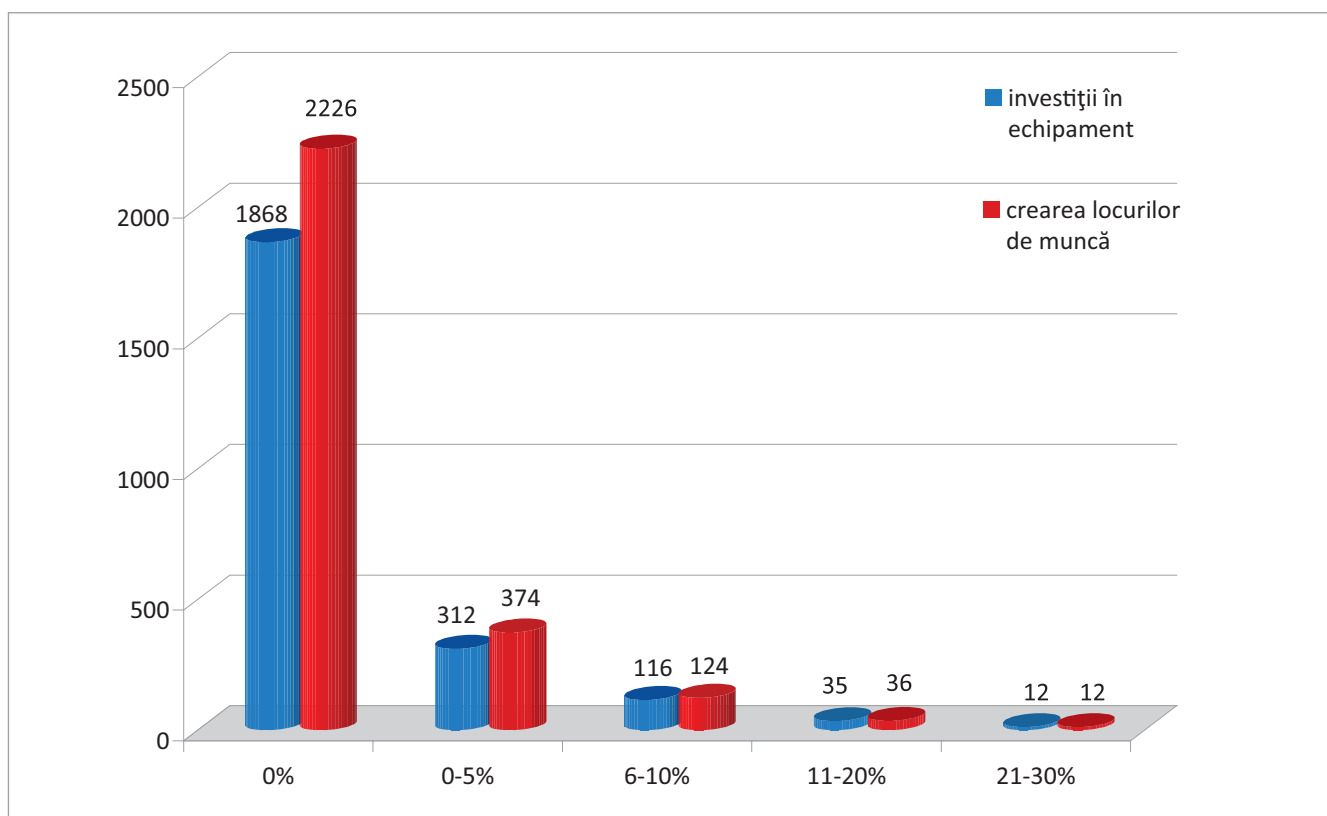
În pofida faptului că de către Ministerul Economiei se prognozează pentru anul 2012 o majorare a volumului de investiții în active materiale pe termen lung de 7,5%, la majoritatea agenților economici chestionați din ramurile economiei nu se observă această tendință (Graficul 16).

Graficul 16. Investiții în următoarele 12 luni

Agenții economici care se așteaptă la o creștere a volumului de producție în anul viitor își planifică efectuarea unor investiții și crearea locurilor noi de muncă. Cea mai mare parte a agenților economici nu-și planifică pentru anul viitor o creștere a volumului de producție. Concomitent există întreprinderi care își planifică pentru anul viitor o eventuală creștere a cifrei de afaceri, efectuând investiții în echipament și creînd noi locuri de muncă (Graficul 17).

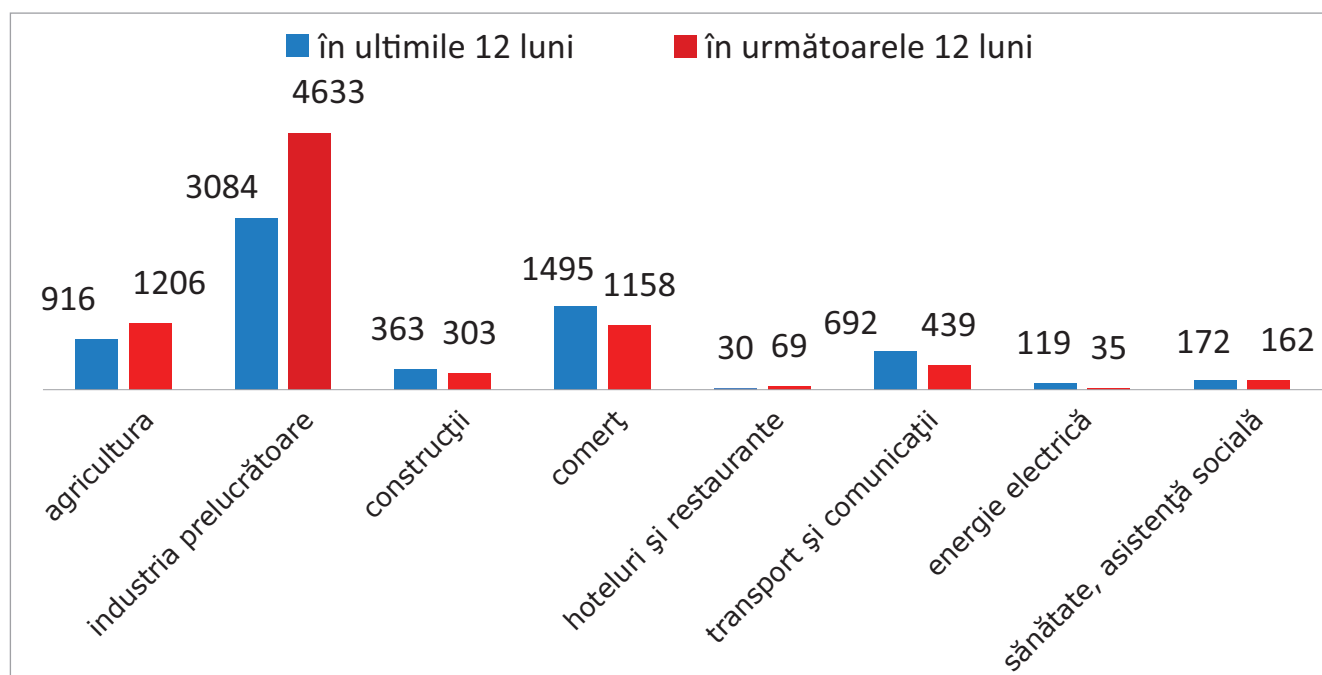
Graficul 17. Creșterea volumului de producție/servicii și crearea noilor locuri de muncă în următoarele 12 luni

4. EVALUAREA TENDINȚELOR DE PE PIAȚA MUNCII DIN 2012

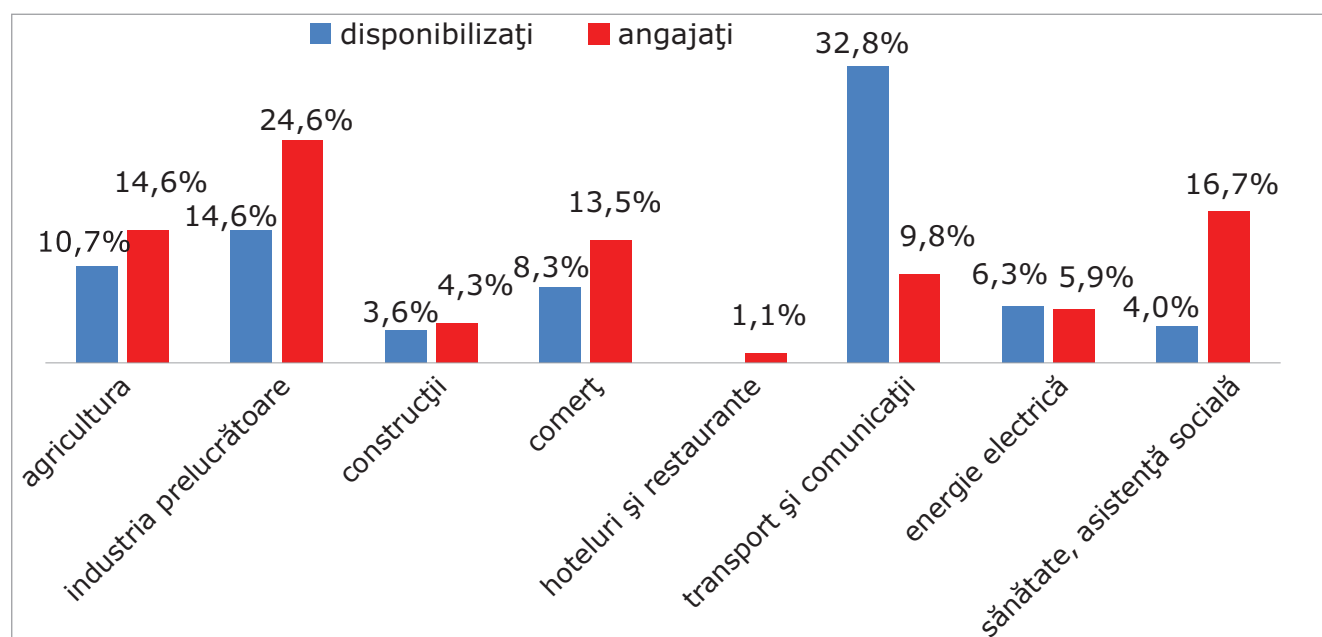
Pentru anul 2012 se observă o tendință de a crea un număr mai mare de locuri de muncă decât în anul curent. Această tendință e determinată de creșterea și stabilitatea economică a Republicii Moldova. Cele mai multe locuri de muncă se așteaptă a fi create în ramura industriei prelucrătoare, în agricultură, hoteluri și restaurante. În comerț, construcții, transport și comunicații numărul locurilor de muncă create se va menține la nivelul anului curent (Graficul 18).

Graficul 18. Crearea noilor locuri de muncă

Agenții economici participanți la sondaj, indiferent dacă planifică sau nu să creeze locuri de muncă, vor efectua anul viitor anumite angajări. Cele mai multe întreprinderi care își planifică angajări de personal în mărime de 24,6% sînt din industria de prelucrare, 16,7% – sănătate, asistență socială, 14,6% – agricultură și 13,5% – comerț (Graficul 19).

Graficul 19. Așteptările agenților economici privind persoanele disponibilizate și angajate (%)

Totodată, sînt planificate și anumite disponibilizări. Astfel, disponibilizări de personal sînt planificate de unitățile economice din transport și comunicații – 32,8%, industria prelucrătoare – 14,6% și agricultura – 10,7%. Trebuie remarcat că numărul disponibilizărilor planificate pentru anul viitor este mult mai mic decît disponibilizările efectuate în anul curent: în agricultură de 6 ori, în construcții de 5 ori, în industrie de 4 ori. În cea mai mare parte vor fi disponibilizați electromontori telecomunicații, conducători auto, electromecanici la reparația și întreținerea aparatului electronic, muncitori auxiliari.

ACTIVITATE	ÎN URMĂTOARELE 12 LUNI
ACTIVITĂȚI FINANCIARE	
AGRICULTURA, VÎNATUL	
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL	
CONSTRUCȚII	
ENERGIE ELECTRICĂ, GAZE, APĂ	
HOTELURI, RESTAURANTE	
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	
SĂNĂTATE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
SERVICII	
TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚII	
TRANZACȚII IMOBILIARE	

Analizînd situația pe sectoare, putem constata o ușoară tendință de creștere. Spre exemplu, vor avea cea mai pronunțată tendință de creștere sectoarele: agricultura și vînatul, industria prelucrătoare, hoteluri și restaurante. Există mai multe motive care determină ocuparea în ramura agricultură și vînat. Pentru multe persoane din mediul rural, unde nu există alte oportunități de muncă, agricultura este singura modalitate de a supraviețui din punct de vedere economic, reprezentînd o sursă adițională de venit.

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Analizînd situația din economia națională și de pe piața muncii din Republica Moldova, precum și rezultatele chestionării agenților economici participanți la prognoză, constatăm următoarele:

În economia Republicii Moldova s-a înregistrat o creștere neînsemnată a dezvoltării social-economice și a indicatorilor macro-economiци pe parcursul anului 2011.

Creșterea economică din republică va fi condiționată de relansarea sectorului real în special din contul dezvoltării sectorului privat și prin ridicarea productivității muncii și asimilarea intensă a tehnologiilor performante.

Ministerul Economiei prognozează pentru anul 2012 o majorare a PIB cu 4% și a volumului de investiții în active materiale pe termen lung cu o rată de 7,5%.

Pentru moment Republica Moldova se confruntă cu o situație demografică defavorabilă care se va răsfrînge în perspectivă în mod direct asupra potențialului uman și va afecta indicatorii de bază ocupaționali.

Conform rezultatelor agenților economici, numărul locurilor de muncă nou-create va crește preponderent în industria prelucrătoare, în agricultură, în construcții și în hoteluri și restaurante.

Majoritatea populației apte de muncă se află în mediul rural, pe cînd locurile de muncă libere sînt înregistrate în mediul urban.

Activitatea de formare profesională a șomerilor nu este realizată destul de eficient în conformitate cu necesitățile pieței muncii.

Crearea în cadrul Agenției Naționale a rețelei de specialiști responsabili de activitatea de conlucrare cu angajatorii va îmbunătăți stabilirea relațiilor de contact, dezvoltarea și menținerea conlucrării cu agenții economici.

În temeiul celor menționate se impun următoarele recomandări:

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă efectuează Prognoza pieței muncii și Barometrul profesiilor pe parcursul ultimilor 3 ani consecutiv în trimestrul IV. Materialele obținute privind tendința și prognoza evoluției pieței muncii nu pot fi întotdeauna aplicate la elaborarea indicatorilor din Planul de acțiuni, deoarece proiectul bugetului pentru anul următor este deja înaintat spre aprobare guvernului. Se recomandă de planificat chestionarea agenților economici și elaborarea Prognozei pieței muncii pentru lunile aprilie - iunie, concomitent cu inițierea elaborării planurilor de finanțare a agențiilor teritoriale și a aparatului central pentru anul următor.

Ținînd cont de practica internațională din Suedia și Lituania, considerăm benefică inițierea studiului de prognoză pe termen mediu luînd în considerație Prognoza revizuită a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2012-2014, Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu și Programul de Dezvoltare Strategică al Ministerului Muncii Protecției Sociale și Familiei pentru anii 2012 - 2014.

Perfecționarea continuă a relațiilor dintre Agenția Națională și structurile ei teritoriale cu agenții economici în vederea evidențierii locurilor de muncă nou-create și vacante. Aceasta ar contribui, pe de o parte, la gestionarea mai eficientă a șomajului înregistrat, iar pe de altă parte, la utilizarea mai eficientă a potențialului uman existent în localitatea în care există locuri de muncă vacante.

Luînd în considerație că ponderea șomerilor din spațiul rural constituie 68% și a celor cu studii gimnaziale și liceale, fără pregătire profesională inițială - 56,1% din numărul total de șomeri

Înregistrați, considerăm oportună elaborarea politicilor de stat pentru crearea locurilor noi de muncă în spațiul rural, revizuirea sistemului de pregătire și perfecționare a cadrelor pe parcursul vieții, pentru corelarea mai eficientă a cererii cu oferta pe piața forței de muncă, modificarea conceptului de formare profesională a cadrelor de muncitori și specialiștilor cu nivel mediu de specialitate, îndeosebi în ramura agriculturii.

Organizarea lucrului de informare în masă a populației privind situația pe piața muncii și necesitățile formării profesionale stipulate în prognoza pieței muncii pentru anul 2012.

BAROMETRUL PROFESIILOR PENTRU ANUL 2012

Specialiști

Șanse înalte de angajare	Balanță	Șanse reduse de angajare
Medic de specialitate	Contabil	Arhitect
Soră medicală	Economist	Merceolog
Felcer	Agent aprovizionare	Biolog
Farmacist	Traducător	Agronom
Laborant	Referent	Zootehnician
Educator	Asistent social	Medic veterinar
Agent comerț	Inginer tehnolog	Tehnician dentar
Manager	Tehnician	Profesor universitar
Casier	Chimist	Bibliotecar
Șef depozit	Electrician sector	Psiholog
Programator	Mecanic	Logoped
Electronist	Șef de șantier	Modelier-constructor
Inginer-proiectant	Jurisconsult	Pictor
Energetician	Șef gospodărie	Regizor
Maistru reparații	Consultant vânzări	Fotoreporter
Agent asigurare	Expeditor	Dispecer
Inginer	Designer	Inginer telecomunicații
Profesor în învățământ	Inspector serviciu personal	Inginer protecția muncii și tehnica securității

BAROMETRUL PROFESIILOR PENTRU ANUL 2012

Muncitori

Șanse înalte de angajare	Balanță	Șanse reduse de angajare
Cusătoreasă	Lăcătuș la lucrările de asamblare mecanică	Electromecanic telecomunicații
Croitor-cusător	Operator la stațiile de alimentare	Electromontor telecomunicații
Rihtuitor fețe încălțăminte	Conducător încărcător	Telefonist
Bucătar - cofetar	Mașinist la autogreder	Mașinist la instalații frigorifice
Vînzător produse alimentare	Tractorist	Montator dispozitive și aparate radioelectronice
Controlor-casier	Lăcătuș-reparator	Mașinist la instalațiile de compresoare
Barman-chelner	Lăcătuș-sculer	Radiomecanic la întreținerea și repararea tehnică
Chioșcar	Strungar	Puitor-ambalator
Lăcătuș instalator tehnica sanitară	Fierar betonist	Agățător
Pietrar-zidar	Placator cu plăci	Frezor
Tencuitor-zugrav	Dulgher	Frizer
Tîmplar	Vînzător produse nealimentare	Masor
Lăcătuș la repararea automobilelor	Ajutor de educator	Manichiuristă
Conducător auto	Operator la calculator	Cosmetician
Macaragiu	Tinichigiu	Secretară
Electrogazosudor	Cizmar-confecționer încălțăminte	Curier
Asamblor cablaj	Brutar	Bufetier
Asamblor articole marochinărie	Călcător	Bombonier
Betonist	Liftier	Ușier
Lăcătuș electrician	Taxator	Tricoter